

Opwaarderingsverzoek en vragen m.b.t. SB Uitvoeringsprogramma Invasieve Exoten Utrecht 2022-2026

Partij	Nr	Vraag / Input	Antwoord / Reactie
SGP	1	<p>Vragen: Wij missen als onderdeel van het uitvoeringsprogramma wat de provincie kan doen op eigen grondgebied. Dat is wat ons betreft een gemiste kans. Waarom worden bijvoorbeeld onze wegbeheerders niet opgeleid om signalering te kunnen doen, zodat we er snel bij zijn?</p>	<p><i>Het programma is geschreven om door uiteenlopende terreineigenaren op dezelfde wijze te worden toegepast. Zodanig dat een goede basis is gelegd voor efficiënte samenwerking. Omdat het gericht is op samenwerking is het niet opportuun onze eigen aanpak op onze eigendommen op de voorgrond te zetten. Laat onverlet dat de verplichtingen tot uitroeiing en beheersing ook voor onze wegbeheerders gelden en waar nodig de samenwerking zal worden gezocht waar het gaat om de beheersing van invasieve exoten. We gaan een focus op wegbeheer en overheidseigendommen in ons jaarlijkse werkprogramma van de stakeholders van het Platform invasieve exoten programmeren.</i></p> <p><i>Het aandachtspunt van tijdige signalering door onze wegbeheerders (de ogen in het veld) is een goed punt, zeker waar het gaat om nieuw vestiging en nog niet wijd verspreide soorten. Wij nemen de mogelijkheden van een training op herkenning van soorten en de dan te ondernemen vervolgacties mee in de verdere uitwerking.</i></p>
	2	<p>De lijnen door ons landschap van Rijkswegen (beheerd door Rijkswaterstaat) en het spoor (beheerd door ProRail) vormen nu te vaak een verspreidingsroute voor invasieve exoten. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat Rijkswaterstaat en ProRail hierin hun verantwoordelijkheid nemen?</p>	<p><i>De Europese exotenverordening verplicht lidstaten om soorten die al wijdverspreid in het land voorkomen te beheersen en schade die ontstaat door deze soorten te beperken. Vaak zijn het deze al wijdverspreide soorten die ook in bermen en langs spoorlijnen worden aangetroffen. De aanpak van deze categorie van soorten kent een grote beleidsvrijheid. RWS en ProRail zijn aangehaakt op het Platform Invasieve Exoten, ook omdat zij er belang bij hebben om deel te nemen in de samenwerkingsverbanden om tot komen tot gezamenlijke werkplannen ter bestrijding van deze soorten in een bepaald gebied.</i></p> <p><i>Voor één soort, de Aziatische duizendknopen, is een zorgplicht en een verbod op verdere spreiding opgenomen in de interim-omgevingsverordening. Hiermee worden wegbeheerders gemaand tot het voorkomen van verdere verspreiding van deze soort door middel van grondverzet (het verplaatsen van wortelstokken).</i></p> <p><i>Verder lijkt het ons een goed idee om deze beheerders dezelfde training te laten volgen om nieuwe vestiging van invasieve exoten op de Unielijst tijdig te</i></p>

			<i>herkennen.</i>
	3	Opgenomen is “Onderzoeken mogelijkheden werken met resultaatsverplichting voor beheersing Nijlgans”. Wanneer kunnen we de uitkomsten van dit onderzoek verwachten en wat wordt de onderzoeksvraag.	<i>Deze actie is opgenomen omdat de nijlgans is aangewezen als invasieve exoot en als zodanig voor de beheersing onder provinciale verantwoordelijkheid valt en de provincie door de EU op de bestrijding kan worden aangesproken. De vraag is dan hoe wij deze opgave effectief en efficiënt gaan realiseren. Wij verwachten een verkenning te hebben uitgevoerd in 2023.</i>
	4	Is overwogen de bever toe te voegen aan de provinciale lijst van invasieve exoten? Zo nee, kan dit alsnog worden overwogen?	<i>Nee, dit is niet overwogen en onmogelijk omdat de bever een inheemse beschermde diersoort is.</i>
VVD	5	Opwaarderingverzoek: Graag wil de VVD het Uitvoeringsprogramma Invasieve Exoten in de commissievergadering bespreken en doet daarom een opwaardeerverzoek. De biodiversiteit in onze provincie staat namelijk onder druk door de (opkomst van) invasieve exoten. Zij kunnen de balans in de natuur ontwrichten en overlast voor de mens veroorzaken. Invloed van de invasieve exoten op de biodiversiteit en de leefbaarheid maakt het belangrijk dat de provincie structureel geld vrijmaakt om excessen tegen te gaan. Dit is een te grote opgave voor gemeenten en is gemeentegrens overstijgend. Omdat dit een provinciale taak is en zo'n invloed heeft op de natuur en leefkwaliteit vindt de VVD het belangrijk dit uitvoeringsprogramma in de commissievergadering te bespreken.	
	6	Vragen: Worden de uitgaven van 2024, 2025 en 2026 als incidentele of als structurele posten op de begroting opgenomen?	<i>Omdat het de uitvoering van een wettelijke taak betreft op basis van de Wet natuurbescherming voeren wij het voorstel als structurele post op in de Kadernota 2023.</i>
	7	Kunnen soorten tussentijds worden toegevoegd aan de lijst met selectie van de te bestrijden invasieve exoten onder dit uitvoeringsprogramma? Zo ja, onder welke criteria?	<i>Ja, er kunnen tussentijds soorten worden toegevoegd door toevoeging van nieuwe soorten vanuit de Europese Unie (EU). Vanuit de EU worden doorlopend risicosoorten in kaart gebracht en beoordeeld. Als soorten op de Unielijst toegevoegd worden, nemen wij deze 1 op 1 over in ons beleid (voor</i>

			<p>zover binnen onze provincie van toepassing). De risicobeoordeling vindt plaats aan de hand van EU criteria. Dat zijn bijvoorbeeld schadelast, kans op genetische vermenging inheemse soorten, etc.</p> <p>Als er uitheemse soorten verwilderen die zich (lokaal) dominant tonen, met negatieve effecten op het ecosysteem, inheemse planten en dieren, dan kan het een overweging zijn om deze zelf aan de provinciale aanpak toe te voegen (zoals bijvoorbeeld de Aziatische duizendknopen). Dit kan landelijk spelen en via de IPO taakgroep invasieve exoten geagendeerd worden maar het kan ook naar voren gebracht worden in ons Platform invasieve exoten.</p>
8	Er zijn ook inheemse soorten die de balans in natuur kunnen ontwrichten en overlast voor de mens kunnen veroorzaken, zoals de eikenprocessierups. Onder welk kader of programma valt de aanpak van dergelijke soorten?		<p>Overlast veroorzakende soorten zijn niet opgenomen in het invasieve exotenbeleid, omdat overlast geen EU criteria is om soorten aan de lijsten toe te voegen. Er geldt dan ook geen wettelijke verplichting voor.</p> <p>De eikenprocessierups betreft bijvoorbeeld een inheemse soort, die vanwege het veranderende klimaat sterk in aantal is toegenomen en zijn verspreidingsgebied naar het noorden uitbreidt. Voor deze soorten voeren terreinbeheerders en eigenaren (zoals gemeenten, TBO's maar ook de provincie zelf) functiegericht beheer uit; ze worden bestreden, maar enkel daar waar de openbare functie van een gebied of voorziening in het geding is door de aanwezigheid van de plaagsoort.</p>
9	Hoe en wanneer worden PS op de hoogte gehouden van de voortgang van het uitvoeringsprogramma?		<p>Wij informeren u over de voortgang via de planning en control cyclus en apart mocht daar aanleiding toe zijn. Bijvoorbeeld als de beoogde (financiële) inspanningen van andere organisaties tegen vallen met risico's voor beoogd doelbereik als gevolg.</p>
10	Er is een begroting van de inzet van de provinciale middelen opgenomen in het uitvoeringsprogramma. Is ergens ook vastgelegd wat (zowel in geld als in andere inzet) de betrokken stakeholders zullen bijdragen aan de aanpak van de invasieve exoten?		<p>Er zijn op voorhand geen afspraken gemaakt over de procentuele financiële bijdragen vanuit de verschillende stakeholders, omdat dit sterk afhankelijk is van de nog nader te bepalen bestrijdingslocaties en -methodes. Deze afspraken zullen nader worden uitgewerkt in de werkplannen. De stakeholders zijn bekend met het feit dat het soorten betreft waarvoor een gedeelde verantwoordelijkheid geldt. Naast financiële bijdragen kan er ook bijgedragen worden in capaciteit en/of het verlenen van toegang tot de bestrijdingsgebieden.</p> <p>Het samenwerkingsprogramma is opgesteld samen met de stakeholders. Het onderwerp (nog) beter op de (bestuurlijke) agenda's krijgen van de betrokken stakeholders, inclusief de financiering, maakt onderdeel uit van de uitvoering. Dat valt onder onze stimulerende en coördinerende wettelijke rol. Op korte termijn gaan we bijvoorbeeld al samen met de VNG aan de slag om het</p>

			<i>onderwerp goed onder de aandacht van de gemeenten te krijgen rond de verkiezingen. Gedurende de hele uitvoeringsperiode zal het punt dat u aandragt onze aandacht blijven vragen.</i>
PvdD	11	Waarom maken vertegenwoordigers van natuur/milieuorganisaties en wetenschappelijke instellingen geen deel uit van het Platform dan wel de Werkgroep Invasieve Exoten (p. 7)?	<i>Het Platform invasieve exoten bestaat uit partijen die grond beheren waar invasieve exoten kunnen voorkomen. Zo nemen wel de natuurorganisaties deel aan het platform. Zij allen hebben vanuit een bepaald belang een beheerderstaak in het bestrijden en beheersen van invasieve exoten. Die willen we bundelen. De milieuorganisaties en wetenschappelijke instellingen beheren zelf geen gronden. Zij zijn echter zeker van belang als kennisbanken en -ontwikkelaars. De kennis die zij ontwikkelen delen ze bijvoorbeeld via het nationale Kennisnetwerk Invasieve Exoten waar zij deel van uitmaken, De leiding daarvan ligt bij de Vereniging Stadswerk. De provincie Utrecht draagt financieel en inhoudelijk bij aan dit Kennisnetwerk.</i>
	12	Met betrekking tot de Nijlgans wordt gesteld dat de uitwerpselen van de soort overlast kunnen veroorzaken, op wegen, in recreatiegebieden en in het water (bv. Blauwalg). In hoeverre is dit bij de Nijlgans anders dan bij andere, inheemse vogelsoorten?	<i>De nijlgans is wat dat betreft niet anders dan inheemse vogelsoorten. Voor de plaatsing op de EU-lijst als invasieve exoot zijn dat meegewogen criteria, naast criteria als een negatief effect op inheemse fauna (watervogels, maar ook broedverstoring van roofvogels), eutrofiëring van oppervlakte wateren met hun uitwerpselen (waterkwaliteit gaat omlaag: negatieve effecten op flora zoals water- en oevervegetatie) en bedreiging voor de biodiversiteit.</i>
	13	Waarom kan, zo wordt gesteld, bestrijding van de rosse stekelstaart het beste via afschot plaats vinden? Welke andere methoden zijn uitgeprobeerd en wat waren daarvan de resultaten?	<i>In Frankrijk en Engeland heeft men veel ervaring met het bestrijden van rosse stekelstaarten. Omdat het een zeer schuwe soort betreft, zijn zij zeer achterdochtig voor vangmiddelen. Het meest succesvolle vangresultaat verkreeg men in Frankrijk bij gebruik van levende lokeenden in de vangkooien. Vangen met behulp van levende lokeenden is in Nederland vanuit het oogpunt van dierenwelzijn ongewenst. Als er kennis beschikbaar komt over kansrijke alternatieve maatregelen dan spannen we ons in om te kijken of deze implementeerbaar zijn.</i>
	14	Waarom zijn de kosten van afschot van de nijlgans en de rosse stekelstaart niet opgenomen in de tabel met eenheidsprijzen op pagina 90/91?	<i>Wij hebben de Faunabeheereenheid een opdracht, op grond van de Wet natuurbescherming verleend om Nijlganzen en rosse stekelstaarten te beheren via het wildbeheerheden. We hebben hier geen resultaatsverplichtingen over afgesproken op basis waarvan de faunabeheerders een vergoeding zouden kunnen ontvangen. Het beheer vindt plaats op basis van vrijwilligheid.</i>

	15	In tabel 2.1 op pagina 92 valt te zien dat het aantal waarnemingen van de rosse stekelstaart gemiddeld één per jaar betreft. Waarom is bestrijding volgens u noodzakelijk als het om zulke kleine aantallen waarnemingen gaat?	<i>De rosse stekelstaart is opgenomen onder artikel 17 van de Europese Exotenverordening. Soorten die op deze lijst geplaatst zijn, dienen door de lidstaten effectief uitgeroeid te worden vanwege het grote gevaar dat zij vormen voor inheemse soorten (in dit geval de witkopeend). Door de nog beperkte verspreiding is uitroeiing een haalbaar doel. Het beleid voor artikel 17 soorten kent geen beleidsvrijheid, en als lidstaat hebben wij ons gecommitteerd aan deze regelgeving. Daarnaast is Nederland door Frankrijk en Engeland aangesproken op het achterblijven van de aanpak van deze soort.</i>
	16	Waarom komen de invasieve rivierkreeftsoorten niet voor in de tabel met eenheidsprijzen en de tabel met hoeveelheden te bestrijden exoten in bijlage 5? Elders (p. 11) wordt namelijk gesteld dat, hoewel de bestrijding van invasieve Amerikaanse rivierkreeften onder de verantwoordelijkheid valt van het Rijk, de provincie wel bij blijft dragen aan het wegvangen.	<i>Vooralsnog hebben wij geen data beschikbaar van de eenheidsprijzen van het wegvangen van kreeften. Lopende onderzoeken gaan ons meer inzicht hierin geven.</i>
SP	17	Invasieve exoten: 2024-2026 € 5,5 miljoen extra nodig. Dit komt neem ik aan expliciet terug bij de Kadernota 2022?	<i>Ja, bij de Kadernota 2023, zie het antwoord op vraag 6.</i>
	18	Kosten projectleider € 2 ton per jaar (1 fte). Dat is een behoorlijke hoop geld, geheel voor rekening van de Provincie. Is dit nader te specificeren? Mogen we ervan uitgaan dat deze projectleider dan ook onderdeel wordt en blijft van de eigen Provinciale organisatie (dienstbetrekking) en zo de kennis geborgd wordt? Immers, de bestrijding van invasieve exoten zal een langjarig proces zijn, misschien wel permanent.	<i>De insteek is inderdaad een voltijd dienstbetrekking binnen de provinciale organisatie. Hier kan van worden afgeweken als er geen geschikte kandidaten gevonden kunnen worden. Met dit uitvoeringsprogramma verleggen wij het accent naar samenwerking en het aangaan van samenwerkingsverbanden en bestrijdingsimpulsen die geen onderdeel uitmaakten van het pilotprogramma. Wij verwachten veel werk in het aanjagen en initiëren van samenwerkingsverbanden o.a. door de grote hoeveelheid stakeholders, de tegenstrijdige belangen en de beperkte urgentie bij sommige terreinbeheerders en gezamenlijk financiering. Momenteel is 1 fte werkzaam aan het programma, waarmee de continuïteit en kennis ook al is geborgd. Dit wordt verbeterd. Bovendien wordt geïnvesteerd in de vaste onderdelen zoals coördinatie, monitoring en communicatie om de (bestuurlijke) urgentie te vergroten en meer uitvoeringsprojecten uit te voeren en kennis te ontwikkelen.</i>